

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

Varhaiskasvatuksen laadun johtaminen

Varhaiskasvatuksen johtajuusfoorumi 2020
Työpaja 29.9.2020
Janniina Vlasov, arviointineuvos, Karvi

Arviointitietoa varhaiskasvatustyön tueksi

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

Laadun arvioinnin suunnittelu

Suunnittelun lähtökohta

- Hyödynnetään jo olemassa olevia johtamisen, suunnittelun sekä arvioinnin rakenteita ja pyritään luomaan laadunhallinnasta mahdollisimman hyvin arkitöimintään kytkeytyvä.
- Laadunhallinnan ja arvioinnin rakenteet eivät saisi olla liian raskaita.
- Tärkeää on, että keskeinen arviointitieto saadaan riittävän nopeasti kehittämistyön perustaksi kaikilla eri tasoilla.

Kaikkea ei voi arvioida kerrallaan.

Tärkeä osa arvioinnin suunnittelua on kulloinkin keskeisten arvioinnin kohteiden hahmottaminen ja rajaaminen. Osa arvioinnin kohteista ja menettelytavoista määrittyy johdetusti paikalliselta / organisaation ylemmältä tasolta.

Osa kunkin lapsiryhmän ja yksikön omista tarpeista käsin.

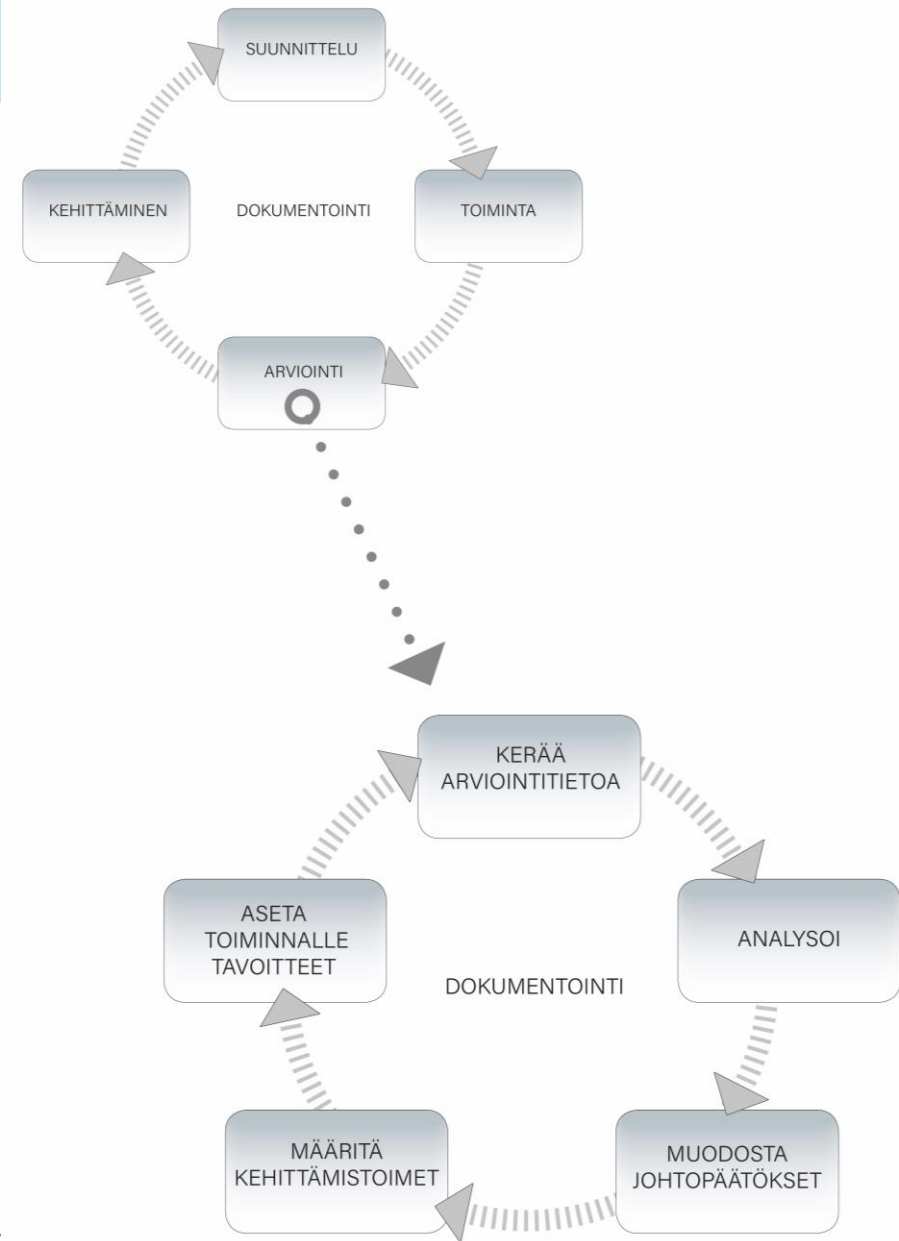
Kuinka laadun arviointi on organisoitu?

- Perustuuko yksikötasolla ja tiimipalavereissa tapahtuva arviointi suunnitelmallisesti ja tavoitteellisesti kerättyyn arviointitietoon vai ”mututuntumaan”?
- Miten tiimeissä tuotettu ja siellä käsitelty arviointitieto liikkuu yksikön eri tasoilla (esim. yksikötason pedagogiset palaverit)?
- Onko ryhmillä toiminnan suunnittelua tukeva työväline (esim. ryhmävasu, ryhmän toimintasuunnitelma tms.)?
- Jos on – niin käytetäänkö sitä tarkoituksenmukaisesti myös systemaattisen arvioinnin, dokumentoinnin ja kehittämisen perustana? Miten ja milloin?
- Ovatko toimintaa ohjaavat, kirjatut pedagogiset tavoitteet riittävän konkreettisia, kattavia ja arvioitavissa olevia?

→ Onko tarpeen perustaa vastuuryhmä suunnittelemaan, organisoimaan ja selkiyttämään laadunhallinnan ja arvioinnin kokonaisuutta johtajan tukena?

Arviointiprosessin suunnittelu

- **Tavoitteen asettaminen:**
 - MITÄ aiomme arvioida ja MIKSI?
 - Tuleeko tavoite annettuna (paikalliset / alueelliset?)
 - Entä lasten vasuista nousevat toiminnan tavoitteet ja niiden arviointi?
- **Arviointisuunnitelman laatiminen:**
 - MILLOIN arviointia toteutetaan?
 - MITÄ tietoa tarvitaan ja MILLAISISTA näkökulmista?
 - MITEN tieto dokumentoidaan?
 - KUKA tai KETKÄ arvioinnin toteuttaa?
- **Arviointitiedon analysointi:**
 - Miten, missä ja milloin kerätty tieto käsitellään?
- **Johtopäätösten laatiminen ja kehittämistoimista sopiminen:**
 - Mitä arvioinnin pohjalta päätellään?
 - Millaiset uudet tavoitteet toiminnalle asetetaan?

Arvioinnin ja sitä seuraavan kehittämisen tavoitteiden määrittäminen

- Mitkä ovat toimintamme vahvuudet?
 - Mistä tiedämme, että olemme onnistuneet?
 - Mikä toiminnassa on muuttunut, kun olemme onnistuneet?
- Mitkä ovat toimintamme kehittämiskohteet
 - Mistä seikoista tunnistamme heikon toiminnan?
 - Mitä aiomme tehdä toiminnan laadun parantamiseksi?

**Kansallinen laadun-
arviointijärjestelmä
+
arviointityökalut ja
niiden pilotointi**

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

Varhaiskasvatuksen arviointijärjestelmän ja arviointityökalujen kehittäminen

Tavoitteena tuottaa kansallisesti yhtenäisiä, tutkimusperusteisia arviointityökaluja johtamisen ja laadun kehittämisen tueksi

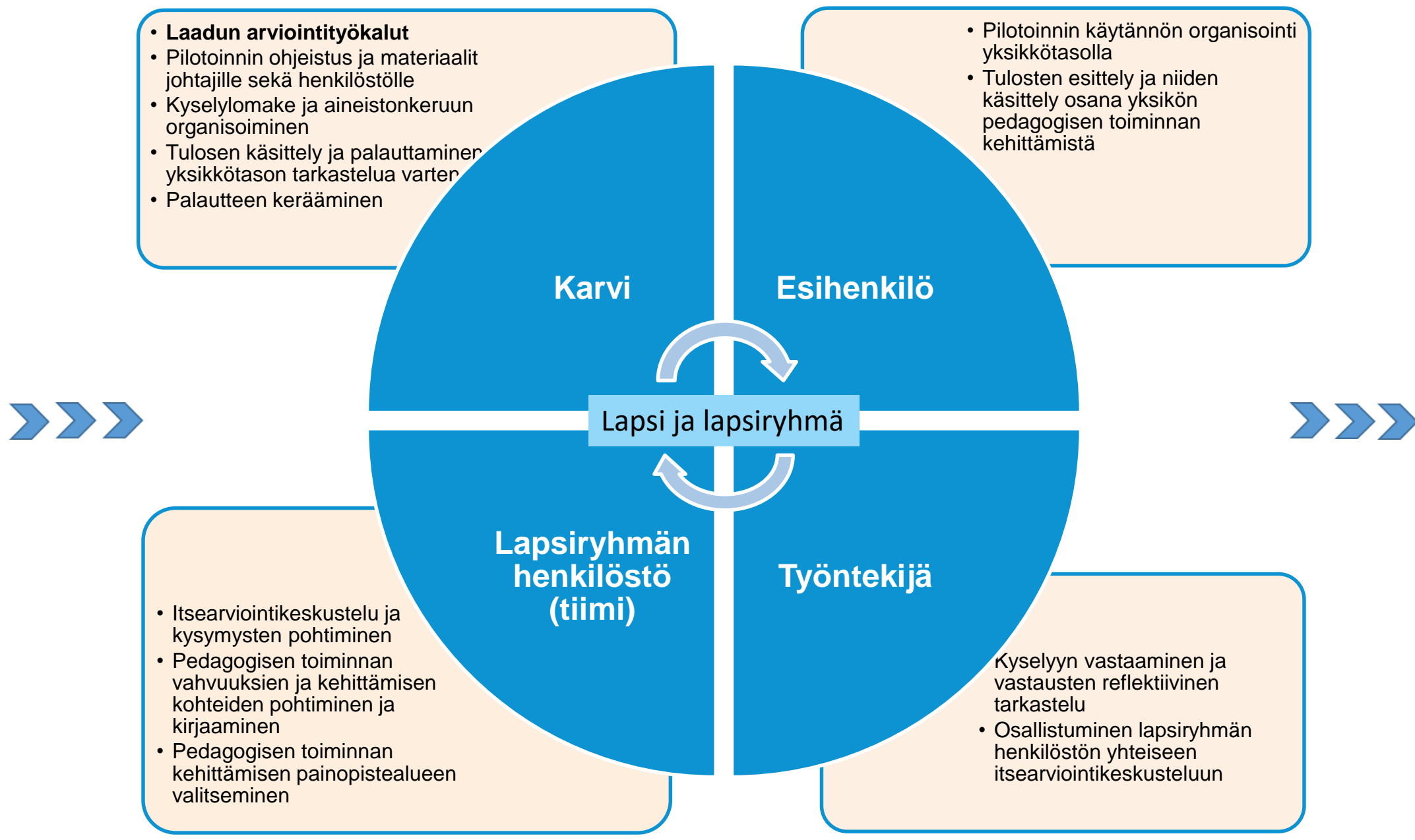
- Yli 30 varhaiskasvatuksen yliopistotutkijaa ja asiantuntijaa on ollut mukana tuottamassa indikaattoreiden pohjalta arviointikriteereitä, joista on Karvin asiantuntijaryhmässä muodostettu arviointityökaluja.
- Arviointiprosessi toteutetaan itsearviointina ja keskiössä on toiminnan kehittäminen tuotetun arviointitiedon pohjalta.
- Taustalla kehittävän arvioinnin peruseriaatteet: arviointijärjestelmä ei ole valvonta- tai kontrollijärjestelmä.
- Arviointi pohjautuu eri tasoilla toteutettavaan itsearviointiin, jolloin kerätty arviointitieto ei tuota objektiivista tai standardoitua, ja siten laatua kontrolloivaa tietoa (eikä ranking-listoja).

Arviointityökalujen pilotointi 2020 – 2021

Pilotoinnin tavoitteena on testata kehitettyjen arviointityökalujen ja niiden pohjalta toteutetun pedagogisen arvioinnin toimivuutta käytännössä.

Lisäksi pyritään hankkimaan tietoa siitä, miten arviointi tukee paikallista kehittämistä ja erityisesti henkilöstön kykyä arvioida omaa toimintaansa tiimi- ja yksilötasolla.

- Pilotoinnissa käsiteltävää ja analysoitavaa tietoa kerätään henkilöstölle suunnattujen arviointilomakkeiden avulla sekä henkilöstön kesken käytävän itsearviointikeskustelun välityksellä.
- Arviointilomakkeeseen vastaaminen sijoittuu loppuvuodelle 2020
- Karvi analysoi aineistot vuodenvaihteessa 2020-2021
- Itsearviointikeskustelut lapsiryhmäkohtaisissa tiimeissä alkuvuodelle 2021.
- Pilotointi viedään päätökseen keväällä 2021 järjestettävän seminaarin yhteydessä
- Karvi kerää osallistujilta palautetta pilotoinnista ja antaa yleisiä suosituksia laadun arvioinnin ja kehittämisen jatkotyöstämistä varten.

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

Indikaattoreiden purkaminen arviointikriteereiksi

Esimerkki: Prosessitekijöiden indikaattori numero 1

Vuorovaikutus on myönteistä, välittävää, kannustavaa ja hellää. Henkilöstö sitoutuu lapseen ja lapsiryhmään.

- **Arviointikriteerit eli väittämät**
- **Itsearviointikysymykset**

Tavoitepuheen purkaminen konkreettiseksi pedagogiseksi toiminnaksi

**Vuorovaikutus on myönteistä, välittävää, kannustavaa ja hellää.
Henkilöstö sitoutuu lapseen ja lapsiryhmään.**

Mitä tiedämme
vuorovaikutuksesta?
Mitä Vasu sanoo?
Entä tutkimus?

Millaista on myönteinen ja
välittävä vuorovaikutus?
Miltä se näyttää?
Miltä se tuntuu lapsesta?

Miten kannustavuus ja
hellyys näkyy
ammattilaisen työssä?

Mitä tarkoittaa
sitoutuminen
ammattilaisen työssä?
Miten se konkreettisesti
ilmenee ja miten sitä
voidaan arvioida?

Yksikön
arvokeskustelu

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

Esimerkkejä tulevista arviointityökaluista

Arvioi seuraavien väittämien avulla, kuinka myönteistä, läsnä olevaa ja sitoutunutta vuorovaikutuksesi on suhteessa lapsiin ja lapsiryhmään.

Arvioi seuraavien väittämien toteutumista asteikolla:

toteutuu erittäin hyvin – toteutuu hyvin – toteutuu kohtalaisesti – toteutuu huonosti – toteutuu erittäin huonosti

- kohtaan lapset tulemalla fyysisesti lasten tasolle ja olemalla heidän saavutettavissaan.
- kohtaan lapset kiireettömästi kaikissa päivän tilanteissa.
- vastaan lasten läheisydentarpeeseen myönteisesti ja systemaattisesti (esimerkiksi lapset pääsevät syliin niin halutessaan).
- varmistan päivittäin, että ryhmän kaikille lapsille osoitetaan lämpöä ja hyväksyntää
- kiinnitän huomiota lapsille merkityksellisiin kokemuksiin ja osoitan kiinnostusta niitä kohtaan.
- tunnistan lasten erilaisia tunteita, ja mukautan omaa toimintaani niiden mukaisesti.
- puhun lapsille lämpimällä äänensävyllä ja kohteliaasti kaikissa tilanteissa.
- rohkaisen ja kannustan lapsia päivittäin yksilöinä ja ryhmässä.
- osoitan omalla toiminnallani, että arvostan lapsia ja tahdon tehdä työtä lasten kanssa.
- ollessani lasten kanssa, olen keskittynyt, sitoutunut ja tempautunut toimintaan.
- olen tietoisesti läsnä ja valmiina osallistumaan vuorovaikutukseen lasten kanssa päivän eri tilanteissa.

Itsearviointikysymykset

Arviointityökaluihin on liitetty itsearviointikysymyksiä, jotka on tarkoitettu lapsiryhmän henkilöstön yhteisen keskustelun pohjaksi sekä arvioinnin ja pedagogisen kehittämisen tueksi.

Itsearviointikysymysten avulla tuotetaan laadullista tietoa toiminnan toteutumisesta henkilöstön itsensä arvioimana (Määritellään vahvuudet ja kehittämiskohteet)

- Millä keinoilla yritämme saavuttaa ryhmämme lasten kokemuksia ja tunnemaailmoja? Miten lasten sanaton viestintä, toiminnan piirteet ja olemus kertovat meille lapsen kokemuksesta ja tunnetiloista?
- Miten olemme lapsille läsnä erilaisissa arjen tilanteissa? Millaisissa tilanteissa vuorovaikutuksen myönteisyys on erityisen tärkeää meidän ryhmässämme?
- Millaiset vuorovaikutustilanteet ovat meille kasvattajina haastavia? Mitä voimme oppia näistä tilanteista?
- Millaisista asioista huomaamme, että henkilöstö nauttii aidosti lasten kohtaamisesta ja päivittäisestä työstä lapsiryhmässä?

Vanhempien / huoltajien osallisuus arvioinnissa

- Käytetään joustavasti eri menetelmiä → muutakin, kuin kuntakohtaisia asiakaspalautekyselyitä
- Kerätty arviointiaineisto pitää käsitellä ja tuloksista, sekä niistä seuranneista toimenpiteistä tulee tiedottaa vanhempia. → Vanhemmilta kerätyn palautteen tai arviointitiedon tulee siis johtaa kehittämiseen!

Esimerkki 1)

Ryhmässä havaitaan, että useampi huoltaja on ihmetellyt ja antanut palautetta ulkoiluun liittyvistä periaatteista → päätetään kerätä vanhemmilta laajempi arviointiaineisto ulkoilun ja/tai ulkotilojen toimivuudesta.

Esimerkki 2)

Huoltajien osallisuutta arvioinnissa halutaan vahvistaa ”kuukauden arviointikysymyksillä” → kysymykset kohdennetaan erityisesti ryhmän tarpeista nousseisiin, tärkeisiin ja ajankohtaisiin teemoihin.

Tukea pedagogisen ja refleктоivan itsearviointikeskustelun käynnistämiseen yksiköissä

Arvioinnin kansalliset tulokset:

- **Vahvuuksia:** turvallinen ilmapiiri, leikki, liikunta- ja ruokakasvatus
- **Kehittämisen kohteita:** perehtyneisyys asiakirjoihin, taidekasvatus, pienimpien lasten pedagogiikka
- Tiivistelmässä on kuvattu arvioinnin keskeiset tulokset ja niiden pohjalta tehdyt kehittämissuosituksset.
- Tulosten kohdalla on pedagogiselle henkilöstölle suunnattuja itsearviointikysymyksiä.
- Itsearviointikysymykset on tarkoitettu työkaluksi, jolla arvioinnin tuloksia voi peilata omaan työhön henkilö-, tiimi- tai yksikkötasolla

Pienten lasten / taaperoiden pedagogiikan toteuttamiseen tulee kiinnittää huomiota

Miten meillä

- hyödynnetään leikin havainnoinnista saatua tietoa pienten lasten toiminnan suunnittelussa tai sen kehittämisessä?
- käytetään leikkiä oppimisen välineenä pienten lasten kanssa?
- varmistetaan, että lasten kanssa lorutellaan, lauletaan ja luetaan päivittäin?
- kartoitetaan lasten rooleja leikeissä ja tuetaan leikin ulkokehälle ajautuneiden lasten osallisuutta?
- huomioidaan pienten lasten mielenkiinnonkohteet leikkiympäristön kehittämisessä?

Leikki ja leikkipedagogiikka ovat suomalaisen varhaiskasvatuksen vahvuuksia

Vahvuuksia voi ja kannattaa kehittää!

Miten meillä

- luodaan edellytyksiä pitkäkestoiselle leikille?
- muovataan leikkiympäristöä lapsille?
- muovataan leikkiympäristöä lasten kanssa?
- henkilöstö osallistuu lasten leikkeihin?
- kerrotaan lasten leikeistä vanhemmille?

Kriteeriperusteisen arvioinnin haasteet

- Kansallisen arviointijärjestelmän ja siihen liitettyjen strukturoitujen arviointityökalujen tuottaman tiedon sekä kokonaisvaltaisen ymmärryksen luomiseksi tarvitaan myös muuta toiminnan arviointia
 - lasten havainnointia, haastatteluja, ryhmäkeskusteluja, pedagogista dokumentointia
 - Päivittäinen, oman toiminnan ja pedagogisesti toteutetun työn reflektointi ilman valmiita kriteereitä, on tärkeä osa kehittävää työtä.
 - monipuolisen arvioinnin avulla varmistetaan, ettei arviointi jää yksipuoleiseksi.
- Liian yksipuoleinen arviointi sisältää riskin, että se alkaa rutinoitumaan ja varhaiskasvatus typistyy tekniseksi toteuttamiseksi ja muodolliseksi pyrkimykseksi saavuttaa kriteereiksi kirjatut tavoitteet.
- Arvioinnista ei saa tulla itsetarkoitus
- Kansalliset arviointityökalut pyrkivät erittelemään laadun ulottuvuuksia, jotta niiden kriittinen tarkastelu olisi mahdollista → todellisuudessa nämä ulottuvuudet kuitenkin kietoutuvat yhteen ja vaikuttavat toisiinsa.

Materiaalia oman työn arviointiin ja kehittämiseen:

- Varhaiskasvatuksen laadun arvioinnin perusteet ja suositukset: [linkki](#)
- Koulutuksia ja verkkoluentoja: [linkki](#)
- Varhaiskasvatuksen laatu arjessa (raportti): [linkki](#)
- Itsearviointikysymyksiä (Varhaiskasvatuksen laatu arjessa-tiivistelmä): [linkki](#)

Kaikki Karvin raportit ovat ilmaisia ja ladattavissa: www.karvi.fi

Kiitos kaikille!

Lisätietoja:
janniina.vlasov@karvi.fi

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS